

Berlász Melinda zenetörténész

Dr. Solymosi-Tari Emőke zenetörténész laudációja, 2023. június 13.

Berlász Melinda az egyik legjelentősebb magyar zenetörténész, aki zenetudományi ismereteit olyan legendás professzoroknál alapozta meg a Zeneakadémián, mint *Szabolcsi Bence, Bartha Dénes, Bárdos Lajos és Gárdonyi Zoltán*. Negyvenhárom éven át dolgozott az MTA Zenetudományi Intézetében, ahonnan tudományos főmunkatársként, a *Legújabb kori Zenetörténeti Osztály* vezetőjeként ment nyugdíjba. A '70-es évektől kezdve elsősorban a XX. századi magyar zenetörténetet és a még feldolgozatlan magyar zeneszerzői, népzene kutatói életműveket kutatta. Alapvető jelentőségű köteteket publikált *Weiner Leóról, Veress Sándorról, Járdányi Pálról*, továbbá a magyar zeneélet-, zenei intézmény-, zenetudomány-, zenepedagógia-, hangversenyélet-, alkotás- és előadóművészettörténet terén is. Néhány a legfontosabb kötetei közül: *Járdányi Pál összegyűjtött írásai, Weiner Leó és tanítványai*, továbbá a *Kodály Zoltán és tanítványai – A hagyomány és a hagyományozódás vizsgálata két nemzedék életművében* című tanulmánykötet. Az általa kezdeményezett és szerkesztett *Magyar Zeneszerzők* című kismonográfia-sorozatban 1998-tól napjainkig már negyvenkét kismonográfia jelent meg magyar és angol nyelven. Ezek többsége XX. századi magyar zeneszerzők életművét mutatja be elsőként, de kevésbé ismert XVIII. és XIX. századi magyar zeneszerzők életművének első, monografikus feldolgozása is kiadásra került a sorozatban. Berlász Melinda alapítója és szellemi irányítója volt a Budapesti Hangversenyek Adattárának, továbbá külföldön és itthon is több rangos kiállítást rendezett magyar zeneszerzők – többek között *Lajtha László, Kodály Zoltán, Veress Sándor* – életművéről.

Több évtizedes kutatás eredményeként két kötetben adta közre *Lajtha László* zeneszerző, népzene kutató és zenepedagógus írásainak magyar nyelvű kritikai összkiadását. A szakma és a szélesebb olvasóközönség e két kötetből ismerheti meg először teljes és hiteles formában *Bartók* és *Kodály* egy évtizeddel fiatalabb kortársának, *Lajtha László*nak valamennyi, a nyilvánosság számára írását és előadását. A mintegy nyolcszáz oldalas összkiadásban az önéletrajzi írások után a legjelentősebb, hatvanegy tétel tartalmazó tematikus egységet a népzenei, néptánc- és hangszer történeti írások adják, majd huszonnyolc zenei publicisztikai írás következik, végül tíz olyan megnyilatkozás, amelyben *Lajtha* a saját kompozícióiról szól. A száznegy írást tartalmazó két kötetet szerzői bibliográfia és névmutató teszi teljessé. E mérföldkövet jelentő tudományos teljesítmény előzménye *Lajtha László* írásainak első válogatott, gyűjteményes kiadása volt, mely 1992-ben, az Akadémiai Kiadónál jelent meg, ugyancsak a *Lajtha*-kutatás úttörője, Berlász Melinda közreadásában. A közelmúltban, az újabb kutatások eredményeivel kibővítve jelent meg a *Lajtha László írásai* című kétkötetes kritikai összkiadás, a Rózsavölgyi és Társa, valamint a Bölcsészettudományi Kutatóközpont (ELKH) közös kiadványaként.

Berlász Melindát 2001-ben *Szabolcsi Bence*- és *Lajtha László* díjjal, 2013-ban az MTA Akadémiai díjával tüntették ki, majd 2020-ban a legmagasabb tudományos kitüntetést, a Széchenyi-díjat is megkapta, „a 20. századi magyar zenetörténet területén folytatott hiánypótló kutatásai, valamint az emigrációba kényszerült, és emiatt kevésbé ismert hazai zeneszerzők, illetve előadóművészek életművének széles körű megismertetése érdekében végzett munkája elismeréseként”.

A Magyar Művészeti Akadémia Nagydíját 2023-ban Berlász Melinda Széchenyi-díjas zenetörténész, a zenetudományok kandidátusa, az MMA Művészetelméleti Tagozatának rendes tagja kapja a 2021-ben megjelent, rendkívüli jelentőségű, a XX. századi magyar zenetörténet kutatásában új távlatokat nyitó zenetudományi munkájáért, Lajtha László írásainak kritikai összkiadásáért.